

Systematická teologie

Otázky k absolutoriu

Stoliňská 2417/41a
193 00 Praha – Horní Počernice
www.etspraha.cz
info@etspraha.cz

IČ: 41690184
č. ú.: 2800129338/2010
Fio banka, a.s.

Zkouška z odborných předmětů trvá 20 minut a skládá se ze dvou částí - systematická a praktická teologie. Na přípravu k oběma částem zkoušky je celkem 20 min. Následující otázky se týkají předmětu Systematická teologie (vč. etiky). Student je zkoušen z otázky samé, nikoli z vyjmenovaných bodů, které slouží spíše k tomu, aby upřesnily rozsah a ráz předpokládaných znalostí.

Literatura ke všem otázkám:

Migliore D. *Víra usilující rozumět*. Jihlava: Mlýn, 2009.

McGrath A. E. *Christian Theology: An Introduction*. Chichester: Wiley, 2017.

Zkoušející chtějí slyšet výklad postoje D. Miglioreho (či autora jiné použité literatury), pokud není výslovně uvedeno, že součástí otázky je také osobní porozumění studenta.

1. Systematická teologie: definice, zdroje, úkol, vztah k jiným disciplínám.

- pojmy: dogmatika, dogma, věrouka, systematická teologie, etika, hereze
- zdroje a jejich vzájemný vztah: zjevení, Bible, tradice, rozum, zkušenost
- vztah systematické teologie a církevní praxe (vysvětlete např., proč K. Barth přejmenoval své dílo z původního názvu *Christliche Dogmatik* na pozdější *Kirchliche Dogmatik*)
- historické příklady jednotlivých přístupů

Literatura: viz v úvodu otázek

2. Učení o Bohu.

- jediný Bůh: biblické argumenty, historické problémy s učením o jediném Bohu (unitářské hereze, teodicea)
- svatá Trojice: biblické argumenty, dějiny trojičního dogmatu, historické problémy s učením o svaté Trojici, pojmy (osoba, podstata, perichoreze)
- poznání Boha: variace výroku "věřím, abych porozuměl", apofatická teologie (via negativa)
- zdroje poznání Boha: Boží činy (zvláště stvoření světa), jména a atributy

Literatura: viz v úvodu otázek

3. Učení o člověku.

- sláva člověka: stvoření k Božímu obrazu (imago Dei), důstojnost člověka (také ve smyslu lidských práv), tělesnost a vzkříšení
- bída člověka: hřích (biblické pojmy pro hříšnost, dějinné pojmy původního hříchu - *peccatum originale et originans*, poosvícenské interpretace hříchu), dopad hříchu na lidstvo
- křesťanské učení o člověku v kontextu naší společnosti: nálezy homininů, svoboda lidského rozhodování, lidé zlí a dobří, lidská práva a demokracie, svědomí, pojem hříchu v dnešní společnosti, odpuštění a smíření dnes ...

Literatura: viz v úvodu otázek

4. Učení o Kristu: osoba a dílo.

- osoba Ježíše z Nazareta a otázky s ní spojené

- dílo Ježíše Krista - inkarnace, učení, smrt a vzkříšení
- biblické tituly, trojí úřad Kristův (představení a vývoj tohoto učení)
- smíření v Kristu: historické interpretace (Christus Victor, satisfakce, substituce, participace, etický příklad ad.)

Literatura:

Christologie. In: McGrath A. E. ed. *Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení*. Praha: Návrat domů, 2001.

Pöhlmann H. G. *Kompendium evangelické dogmatiky*. Jihlava: Nakladatelství Mlýn, 2002.

5. Učení o Kristu: vývoj dogmatu.

- hereze týkající se Ježíšova lidství
- hereze týkající se Ježíšova božství
- do 4. století: christologie Logu, monarchický adopcianismus, modalismus
- 4. století: ομοουσιος, ομοιουσιος, nerozděleně a nesmíšeně, koncily, historický kontext
- od 5. století: alexandrijská a antiochijská škola, tzv. athanasiovo vyznání víry, communicatio idiomatum, monoteletismus a dyoteletismus

Literatura:

Berkhof L. *Dějiny dogmatu*. Praha: Návrat domů, 2003.

McGrath A. E. *Historical Theology*. Oxford: Blackwell Publ., 1998.

6. Učení o spasení.

- biblický příběh a jeho jednotlivé etapy v teologické reflexi: kolektivní a sociální rozměr vykoupení z Egypta, vyhnání do babylonského exilu a vnitřní proměna srdce, spasení ve slovech a činech Ježíše z Nazaretu, eschatologický rozměr spásy
- vztah mezi vírou a jednáním (skutky), role milosti ve spasení (sola gratia)
- ordo salutis (řád spásy): jeho význam a využití
- předurčení ke spáse: biblické svědectví, pět bodů kalvinismu z Dordrechtu
- učení Jednoty bratrské o tom, co je podstatné ke spáse

Literatura: viz v úvodu otázek

7. Učení o Duchu svatém.

- povaha Ducha svatého, argumenty pro tvrzení, že jde o osobu
- působení Ducha svatého ve Starém zákoně a po Letnicích
- posvěcující dílo Ducha svatého v životě věřícího: hnutí svatosti, "druhá zkušenost" v metodismu a v letničním hnutí
- rozsuzování duchovních zkušeností

Literatura: viz v úvodu otázek

8. Učení o církvi.

- teologické kořeny mnohosti církví, v jakém smyslu je církev jedna
- podle čeho poznáme "tu pravou" církev: historická a současná kritéria, jejich reflexe
- odluka církve od státu
- sekularizace
- křest: kdo, co, jak, proč, kdy; různá pojetí v ekumeně
- večeře Páně: kdo, co, jak, jak často, proč, proč ne; různá pojetí v ekumeně

Literatura: viz v úvodu otázek

9. Učení o posledních věcech.

- hlavní opěrné body biblického obrazu závěru světa (parúsie, vzkříšení, soud), drobnější kamínky do mozaiky (milénium, vytržení atd.)
- chybné učení a praxe v očekávání druhého příchodu
- těla vzkříšení: teologické souvislosti a význam
- poslední soud: teologické a etické souvislosti

Literatura: viz v úvodu otázek

10. Teologie 20. století: postavy, perspektivy, témata evangelické teologie.

- Barth, Brunner, Bonhoeffer
- Tillich, Bultmann
- Pannenberg, Moltmann

Literatura:

Teologie 20. století. Antologie. Uspořádal Karl-Josef Kuschel, Praha: Vyšehrad, 1995.

McGrath E. A. *Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení.* Praha: Návrat domů, 1993.

H. G. Pöhlmann. *Kompendium evangelické dogmatiky.* Jihlava: Nakladatelství Mlýn, 2002.

11. Teologie 20. století: postavy, perspektivy, témata anglosaské teologie

- fundamentalistická teologie
- evangelikální teologie
- pentekostální teologie

Literatura: viz předchozí otázka

Liguš Ján. *Teologické systémy.* Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2010.

Macek Petr. *Novější angloamerická teologie: Přehled základních směrů s ukázkami.* Praha: Kalich, 2008.

12. Teologie 20. století: postavy, perspektivy, témata kontextuálních teologií.

- černá, feministická, teologie osvobození
- narativní
- procesuální

Literatura: viz předchozí dvě otázky

13. Teologie náboženství.

- na základě biblických východisek představit základní typy vztahu k jiným náboženským systémům a jinověrcům:
- exkluzivistické teologické pozice
- inkluzivistické teologické pozice
- pluralistické teologické pozice
- postpluralistické teologické pozice

Literatura:

Hošek P. *Na cestě k dialogu.* Praha: Návrat domů, 2005.

14. Etika 1. – 5. přikázání.

- představit etické problémy a dilemata související s tématy uvedených přikázání
- u jedné vybrané otázky ukázat:
- řešení uvedená v Bibli
- historické příklady, různé etické přístupy (hodné následování i ty odstrašující)
- klíčové současné dokumenty, instituce, legislativa, kauzy
- vlastní řešení otázky

Literatura:

Skoblík J. *Přehled křesťanské etiky*. Praha: Karolinum, 2004.

15. Etika 6. – 10. přikázání.

- (stejně jako předchozí otázka)

16. Typy křesťanské etiky.

- na vybrané otázce definovat, vysvětlit, ilustrovat a aplikovat:
- hlavní typy etického myšlení (filozofické etiky) s historickými příklady: utilitarismus, deontologie, situační etika a etika ctnosti
- současnou situaci v Česku z hlediska etického myšlení

Literatura:

Hábl J. *I když se nikdo nedívá: fundamentální otázky etického vychovatelství*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015.

Geisler N. L. *Christian Ethics: Contemporary Issues & Options*. Grand Rapids: Baker Academic, 2010.

Schirmacher T. *Morální odpovědnost: tři rozměry etického rozhodování*. Praha: Návrat domů, 2016.

17. Písmo a systematická teologie, etika.

- biblické učení o zjevení a o Bibli v teologické reflexi (inspirace, sola scriptura, Bible jako věc služebná)
- obecné a zvláštní zjevení (vymezení, kritika)
- zásady výkladu Bible, obecně a se zvláštním zřetelem k výkladu Bible v systematické teologii a etice, odmítnutí hodná praxe
- etická argumentace obecně (typy, zdroje), role Bible (biblický příběh, zvěstování, přikázání, zaslíbení)
- to vše s příklady z dějin či ze současnosti

Literatura: viz v úvodu otázek

Migliore D. *Víra usilující rozumět*. Jihlava: Mlýn, 2009.

Skoblík Jiří. *Přehled křesťanské etiky*. Praha: Karolinum, 2004.